

Aan MBZK
Van Directeur Bouwen en Energie

nota

Kamerbrief normering circulair bouwen en standaardisatie
uitvraag duurzame woningbouw

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2023-0000588550

Datum
21 september 2023

Opgesteld door

Samengewerkt met
DWB

Bijlage(n)
6

Aanleiding

Toezegging om uw brief van 22 december 2022 beleidsagenda circulair bouwen uit te werken. Daarnaast zijn de signalen serieus genomen van de veelal landelijk opererende bouwers en ontwikkelaars, die pleiten voor duidelijke en uniforme lange termijn duurzaamheidsdoelen. Met hen en medeoverheden is een procesafspraken gemaakt om dit najaar te komen tot standaardisering van de uitvraag door opdrachtgevers op woningbouw, voor zover ze nog ambitieuzere standaarden wensen dan het Bbl, met het oog op de noodzakelijke industrialisatie en realisatie van betaalbare woningbouw in combinatie met verduurzaming.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de Kamerbrief en onderliggende onderzoeksrapporten naar de Tweede Kamer te versturen.

Kern

1.
 - aanscherping milieuprestatie-eis naar 0,5 voor nieuwe woningen (nu 0,8) en naar 0,85 voor nieuwe kantoren (nu 1,0), berekend met huidige versie Bepalingsmethode. Deze getallen worden de komende maanden nog bijgesteld vanwege de lopende herziening van de Bepalingsmethode milieuprestatie naar Europees niveau;
 - ook invoering van een milieuprestatie-eis voor andere gebruiksfuncties zal nog plaatsvinden met nog een nader te bepalen niveau
2. de eis voor nieuwe woningen is ambitieus maar volgens de berekeningen en impactstudies (de naar de TK mee te sturen onderzoeken) haalbaar, dus met behoud vereiste bouwtempo;
3. nu wordt geen nationale CO₂-eis ingevoerd, wel sturen we verdergaand op reductie van CO₂-emissie;
4. wat is afgesproken om dit najaar met de belanghebbende partijen te komen tot standaardisering van de uitvraag door opdrachtgevers op woningbouw;
5. stand van zaken stimuleren biobased bouwen.

Toelichting

Ad 1. en 2

- in het algemeen is er brede steun voor deze ambitieuze aanscherping van de milieuprestatie-eis;
- uitgangspunt bij de voorgestelde milieuprestatie-eisen is dat de BENG-eisen voor woningen en kantoren nu niet worden aangescherpt en dat een eventuele norm voor extra PV op daken (aanvullend op PV uit hoofde van de BENG-eis) niet hoeft mee te tellen in de milieuprestatie (demarcatie);
- partijen vragen aandacht voor een speciale eis voor kleine woningen en gebouwen met zware constructies (zoals hoogbouw en noodzaak voor uitzonderlijke fundering): hiervoor wordt nu een voorstel gemaakt;
- de eisen genoemd in de brief zijn berekend met de *huidige* versie van de Bepalingsmethode. De getallen, die per 1-1-2025 gelden worden nog aangepast op basis van de herziening van de Bepalingsmethode
 - o in de brief licht u dit gegeven kort toe. Kern daarvan is dat de nagestreefde milieuambitie gelijk blijft aan het niveau dat u nu vaststelt;
 - o door de eisen nu bekend te maken, kunnen partijen in de bouw zich nu al op de eisen gaan voorbereiden. De aangekondigde cijfers van 0,5 en 0,85 zijn voor veel betrokken partijen bekend uit voorbeeldprojecten en experimenten met scherpere milieuprestaties;
 - o in november zijn de berekeningen beschikbaar op basis van de herziene Bepalingsmethode.

Onze referentie
2023-0000588550

Datum
21 september 2023

Ad 3.

- het rapport van W/E adviseurs geeft een positief advies voor de invoering van een zogeheten GWPa-eis, d.w.z. een eis voor het effect op klimaatverandering van alleen de winning- en productiefase van bouwproducten, dus niet de hele levenscyclus. Hiervoor is vanuit verschillende partijen steun. Deze benadering is echter niet conform het huidige kabinetsbeleid (Klimaatwet) en niet conform het Europese klimaatbeleid (o.a. ETS, voorstel wijziging richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD IV)). Mede om die reden wordt het advies niet gevolgd, zoals in de brief wordt toegelicht.
In het eindrapport is dit als volgt verwoord: *“Omdat het pakket aan klimaatmaatregelen veelomvattend is en de Europese ontwikkelingen gericht op de klimaatdoelen snel gaan, is het zinvol om de samenhang in een eventueel vervolgonderzoek uitgebreider te bekijken.”*
- er komt op afzienbare termijn (naar verwachting 2025-2028) een verplichte Europese CO2-eis voor gebouwen: dit beperkt de afwegingsruimte voor de introductie van een Nederlandse CO2-eis in de bouwregelgeving;
- risico beperken van stapeling van steeds meer duurzaamheidseisen, die mogelijk tegengesteld werken, waardoor de uitvoeringspraktijk onwerkbaar wordt.

Ondertussen wel nationaal verdergaande sturing op CO2-reductie door:

- het gewicht van de CO2-emissie in de milieuprestatie stijgt tot ca. 60% bij de geplande herziening van de Bepalingsmethode, waarmee de aangescherpte milieuprestatie-eis een nog grotere impuls zal zijn voor CO2-reductie als gevolg van bouwmaterialen, per 1 januari 2025;
- de rapportageplicht voor de berekening van de CO2-emissie van gebouwen (van de materialen en energiegebruik), over de gehele

levenscyclus opnemen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) conform het Europese voorstel in de herziening energieprestatie gebouwen (EPBD IV);

- in het kader van de herziening van de Europese Bouwproducten Verordening (CPR) een rapportageverplichting over de milieueffecten van bouwproducten, inclusief CO₂-emissies;
- het specifieke nationaal en Europees industriebeleid voor de reductie van de CO₂-emissie voor de bouwmaterialenindustrie (o.a. ETS).

Onze referentie
2023-0000588550

Datum
21 september 2023

Ad 4.

In de brief is toegelicht waarom deze standaardisatie van de uitvraag nodig is:

- de veelal landelijk opererende bouwers en ontwikkelaars hebben gevraagd om duidelijke lange termijn doelen, waar ook wetgeving te zijner tijd waarschijnlijk op wordt aangepast, om nu gericht te kunnen innoveren en verduurzamen;
- de huidige grote mate in lokale variatie en wijze van uitvragen door opdrachtgevers, die meer ambitie wensen dan de aan te scherpen minimumeisen in het BBL, is niet efficiënt in het opschalen van duurzame innovaties, niet efficiënt voor het versnellen van de woningbouwproductie en niet efficiënt voor het stimuleren van grootschalige industrialisatie en kostenreductie;
- noodzakelijk voor tempo en betaalbaarheid woningbouw.

Daarom:

- afspraken maken over een beperkt aantal duurzaamheidsindicatoren ten aanzien van woningbouw, inclusief omgevingsaspecten, met een duidelijk tijdspad richting 2030 en 2035 en het wenselijke niveau;
- in lijn met en in voorbereiding op nationale beleidsdoelen en Europese ontwikkelingen;
- de uiteindelijke keuze voor indicatoren hangt mede af van welke thema's zich concreet aandienen voor nieuwe of aanscherping van nationale regelgeving, al dan niet als gevolg van Europese ontwikkelingen.

Politieke context

In de huidige samenstelling van de Kamers lijkt er een meerderheid voor de voorstellen te zijn, zolang de betaalbare woningbouw met tempo doorgang vindt.

Financiële/juridische overwegingen

Het juridisch traject is uitgewerkt in overleg met CZW.

Krachtenveld

- voor de voorbereiding van de voorstellen voor de milieuprestatie-eis is intensief overlegd met partijen uit de hele bouwketen (de klankbordgroep), inclusief gemeenten (Vereniging Bouw- en Woningtoezicht) en koplopers (zoals Gideon);
- het deel standaardisatie in de brief (III) is voor reactie voorgelegd aan de partijen van het bestuurlijk overleg 12 juli jl.; reacties zijn verwerkt;
- vanuit het oogpunt van de gewenste betaalbaarheid van huurwoningen (m.n. sociaal en middenhuur) wijst Aedes op de opwaartse druk die extra en scherpere kwaliteitseisen met zich meebrengen.

Uitvoering

- er is een verkenning naar de uitvoering gedaan door het Economisch Instituut voor de Bouw, dat positief oordeelde over de impact van voorstellen op de bouwkosten en woningbouwopgave

Onze referentie
2023-0000588550

Datum
21 september 2023

Communicatie

- persbericht en nieuwsbericht op moment van versturen van de brief aan de TK, beiden in afstemming met bewindspersonen LNV en IenW;
- het opschalingsplan biobased bouwen en bijbehorende communicatie vindt plaats bij de lancering van het plan dit najaar.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief 23 december 2022 Beleidsagenda normeren en stimuleren circulair bouwen, Tweede Kamer, 2022–2023, 32 852 / 32 847, Nr. 223	Beleidsvoornemens voor scherpere milieuprestatie-eisen en stimulering biobased bouwen
2	Statisch en Dynamisch model MPG – BENG, Uitwerking BENG- referentiegebouwen woningen en kantoren ten behoeve van milieuprestatie gebouwen, DGMR en LBP SIGHT, september 2023	Berekening van milieuprestaties referentiewoningen en - kantoren voor bepaling technisch haalbare eis
3	Verkenning GWP-eis Gebouw, W/E adviseurs, juli 2023	Verkenkend onderzoek naar de mogelijkheden voor een eis voor CO2-emissie/Global Warming Potential
4	Analyse aanscherping MPG- norm, Economisch Instituut voor de Bouw, juli 2023	Verkenning van de gevolgen van het aanscherpen van de milieuprestatie-eis voor de bouwopgave en de bouwkosten